

בבא מציעא פז-א

עניין: מלמד שהאשה עיניה צרה באורחים

בראשית יח, ו

ו וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֱהֻלָּה אֶל־
 שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים
 קָמַח סֹלֶת לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת:

מהרש"א ח"א

בתיב קמח ובתיב סולת כו'. דקמח אינו סולת כדלמרי' בלכות ולא משמע לכו דלתרווייהו אמר למחר כדלמרינן בב"ר סולת לעוגות וקמח לעמילן כו' דל"כ לכתוב וסולת בוי"ו וה"ק כתיב קמח וכתיב סולת בלא וי"ו לפי ששרה הביאה קמח תחת סולת שאמר אברהם דולאי אברהם לא היה עינו צרה שהרי אמר מעט ועשה הרבה כדלמרינן לעיל וק"ל:

תורת חיים

מלמד שהאשה עיניה צרה באורחין וא"ת אימא איפכא הוא אמר קמח וסולת כולת וי"ל דאברהם לא אמר לצרה אלא מהרי שלש סאים סתמא ותו לא והא דנקט קמח קמח סולת משום דשרה הייתה שואלת לאברהם אם שלש סאים קמח קאמר והשיב לה סולת קאמינא ש"מ דאשה עיניה צרה באורחין כיון דלא נעלה סולת מעלמה:

בעל שם טוב פרשת וירא

והקושיא מפורסמת, ויש לבאר על פי משל, שהארי אמר לגוריו הקטנים: תדעו, שאתם הגיבורים אשר בעולם, וכל הבריות מחויבים ליראות ממכם. פעם אחת, הלכו האריות הקטנים לסבב את העולם, בבטחונם על גבורתם, ובאו לפלטין אחד, וראו שם ציור אחד על הכותל, והנה: שמשון הגבור, עומד והורג את הארי, וישסעוהו כשסע הגדי.
 וכאשר ראו את זה, ברחו בבהלה אל אביהם, ואמרו לו: הלוא אתה אמרת לנו שאנחנו הגבורים אשר מעולם, והרי ראינו שם ציור שאדם אחד עומד והורג את הארי כשסע הגדי, והשיב להם אביהם: אדרבה, מזה נדע גודל גבורתכם, שזה אירע פעם אחת בעולם, שאדם אחד היה גבור מאוד, ועשה פלא חוץ מהטבע, להרוג את הארי, על כן מציירים אותו, לחידוש ולפלא.
 וזהו, שאמרו: כיון שכתוב בתורה צדקות ונדיבות שרה אמנו, שהוא אמר: „קמח“ והיא אמרה: „סולת“ מכאן שאשה אחרת, עינה צרה באורחים“.

מראית העין לחיד"א

יותר על סי מדתה ומיהו אני עני אפתח"א עיניי ראתה דיש לומר דאברהם אע"ה אמר קמח להיות דהאשה עיניה צרה ושרה השיבתו סלת כלומר גם אני כמוך ותרנית וממה שהכתוב משבחה וגם מדאמר אברהם אע"ה קמח לפדנו דהאשה דעלמא עיניה צרה ולא כן שרה אמנו ע"ה. ושם כתבתי דטעם רש"י דיל שלא כתב כן היינו דכיון דאתה משרש דאברהם אע"ה אמר קמח משום דהאשה עיניה צרה איכ ידע אברהם אע"ה דשרה גוסה עיניה צרה ובירודעה ומכירה קאמר זהו תורף דברי עש"ב.